

AKDENİZ AVRUPASI'NDA TURİZM, EKONOMİK REFAH VE MUTLULUK

Dr. Öğretim Üyesi Ece Handan GÜLERYÜZ*

Öz

Bu çalışmada 8 Akdeniz Avrupası ülkesinde turizmdeki kalkınmanın, kurumsal ve makroekonomik kalkınmanın ekonomik refah, mutluluk ve esenlik üzerindeki etkileri incelenmiştir. 2007 ve 2018 dönemleri için bir panel veri analizi yapılmıştır. Ekonomik ve sosyal kalkınmanın farklı yönlerinin refah ve esenliği nasıl etkileyebileceğini anlamak için geniş bir gösterge yelpazesi kullanıldı. Ekonomik refah, mutluluk ve esenliği temsil eden bağımlı değişkenlere yakınsamak ve oluşturmak için bileşik değişkenler sosyal sermaye ve yaşam koşulları kullanılmıştır. Ayrıca tahminlerde kullanılmak üzere iki bileşik gösterge, ekonomik ortam ve kurumlar oluşturulmuştur. Pazar erişimi ve altyapı, yatırım ortamı, kurumsal koşullar ve ekonomik kalite, bileşik değişken ekonomik ortamı oluşturmak için entegre edilmiştir. Yönetişim, emniyet ve güvenlik, ve kişisel haklar, bileşik değişken kurumları oluşturmak için birleştirilmiştir. Turizmdeki gelişimin refah ve esenlik üzerinde olumsuz, kötüleştirici bir etkiye sahip olabileceği bulunmuştur. Öte yandan, sağlık hizmetleri, eğitim, kişisel haklar, makroekonomik istikrar ve piyasa ekonomisi koşullarındaki gelişmeler ekonomik refah, mutluluk ve esenlik seviyelerini artırabileceği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Refah, Esenlik, Sosyal Sermaye, Mutluluk, Turizmdeki Gelişme

TOURISM, ECONOMIC PROSPERITY AND HAPPINESS IN THE MEDITERRANEAN EUROPE

Abstract

In this study the effects of tourism, institutional and macroeconomic development on economic prosperity, happiness and well-being in 8 Mediterranean European countries are examined. A panel data analysis is carried out for the period 2007 and 2018. A wide spectrum of indicators is used to understand how different aspects of economic and social development can affect prosperity and well-being. We use the compound variables social capital and living conditions to approximate and create dependent variables representing economic prosperity, happiness and well-being. Moreover, two composite indicators, economic environment and institutions are used in the main estimations. Market access and infrastructure, investment environment, enterprise conditions, and economic quality are integrated to generate the composite variable economic environment. Governance, safety and security, and personal freedom are compounded to create the composite variable institutions. It is found that tourism development may have a negative, deteriorating impact on prosperity and well-being. On the other hand, it is found that improvements in health services, education, personal freedom, macroeconomic stability, and market economy conditions can increase the levels of economic prosperity, happiness and well-being.

Key Words: Prosperity, Well-being, Social Capital, Happiness, Tourism Development

* Marmara Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Bölümü, ORCID: 0000-0003-0692-9112,
ece.guleryuz@marmara.edu.tr Araştırma Makalesi. Sayfa Sayısı:770-778

Makale Geliş Tarihi: 21.02.2021

Makale Kabul Tarihi: 14.05.2021

Makale Yayın Tarihi: 05.08.2021

Giriş

Küreselleşen ve giderek daha fazla birbirine bağlı olan dünya ekonomisinde turizm hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde ekonomik kalkınmaya katkıda bulunan önemli bir endüstri haline getirmiştir. Turizm endüstrisi kültürlerarası, kişilerarası ve bölgeler arası etkileşimler ve deneyimler sağlayarak mutluluğu, refahı ve diğer sosyal dinamikleri belirgin bir şekilde etkileyebilmektedir. Turizmle ilgili deneyimler ve faaliyetler, bireyin yaşamını aile hayatı, boş zaman, kültür, özgüven ve sağlık alanlarında somut bir şekilde etkileyebilir. Son yıllarda turizm, mutluluk ve refah arasındaki ilişkiyi araştıran literatürün hacmi hızla artmıştır (Smith ve Diekmann, 2017: 3, Uysal vd., 2016: 252-256).

Farklı ülke örnekleri için turizm, ekonomik kalkınma ve refah arasındaki bağı araştıran çok sayıda çalışma vardır. Uysal vd. (2016: 244) turizm, yaşam kalitesi ve refah arasındaki ilişki üzerine kapsamlı bir literatür taraması yapmıştır. Turizm faaliyetlerinin ve turizm deneyimlerinin sadece ev sahibi ülke sakinlerinin refahı üzerinde değil aynı zamanda turistlerin yaşam memnuniyeti üzerinde de etkisi olduğunu gösteren ilgili literatür sonuçlarını tartışmışlardır. McCabe ve Johnson (2013: 55) turizmin, tatile gitmek için maddi yardım alan düşük gelirli bir kişi olarak tanımlanan sosyal turistlerin refahı üzerinde olumlu bir etki gösterdiğini savunmaktadır. Ayrıca, turizmin bir sosyal turistlerin boş zamanlarını, aile yaşamını ve psikolojik durumunu olumlu yönde etkileyebileceğini bulmuşlardır.

Croes vd. (2021: 2) turizm uzmanlığının insani gelişme ile dolaylı ve olumsuz bir ilişki gösterdiğini ve sınırlı bilgi maksimum olasılık tahmini yöntemini kullanarak ekonomik büyüme üzerinde kısa vadeli bir etki gösterdiğini bulmuştur. Sundoro ve Soeprapto (2018: 180), ASEAN ülkelerindeki turizmin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini panel veri analizi ile incelemiştir. Turizm gelirlerinin ASEAN ülkelerinin ekonomik büyümesini olumlu ve önemli ölçüde etkileyebileceğini, ancak turist girişlerinin ekonomik büyüme üzerinde önemli bir etkisine dair kanıt bulamadıklarını belirtmişlerdir.

Başka bir çalışmada, Neuts (2020: 523-524), turizm hacmindeki bir artışın, Alman şehirlerindeki vergi geliri ve servet seviyelerini artırabileceğini bulmuştur. Skrinjaric (2019: 4), yine ilgili bir çalışmada, Orta ve Güney Doğu Avrupa ülkelerindeki turizm büyümesi yayımları ile ekonomik büyüme arasındaki dinamik ilişkiyi araştırmıştır. Sequeira ve Nunes (2008: 2435) ise bir panel veri analizinde, turizm gelişiminin sadece yoksul ülkelerde değil, aynı zamanda geniş bir ülke örneğinde de ekonomik büyümeyi olumlu etkileyebileceğini araştırmıştır.

Khan vd. (2020: 2) 1980-2016 dönemi için zaman serisi metodolojisini kullanarak Pakistan'da turizm ve genel refah arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Yazarlar, turizm ve genel

Yaşam koşulları, maddi kaynakların, beslenmenin, temel hizmetlerin, barınma koşullarının, bağlantılı olma ve herhangi bir zarardan korunmanın etkilerini içerir.

Eğitim göstergesi, okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve yüksek öğretim seviyelerini ve ayrıca yetişkin nüfus becerilerini içerir. Çevre indikatörü, çevreyi koruma çabalarını, emisyonları, orman, arazi ve toprak göstergelerini, hava kirliliğine maruziyeti ve tatlı su ile ilgili koşulları ölçer. Sağlık göstergesi, davranışsal risk faktörlerinin dinamiklerini, önleyici müdahaleleri, bakım sistemlerini, zihinsel sağlığı, fiziksel sağlığı, ortalama yaşam süresini ve ölüm oranını ölçer.

Politik ekonomi değişkenleri ile ilgili olarak, kişisel haklar göstergesi sosyal hoşgörüyü, yasaların işlerliğini ve bireysel hakları değerlendirir. Yönetişim endeksi, yürütme kontrol derecelerini, hukukun üstünlüğünü, hükümet bütünlüğünü ve hükümetin etkinliğini ölçer. Emniyet ve güvenlik endeksi, savaş ve farklı suç türlerinin seviyesini değerlendirir. Bu üç politik ekonomi değişkeninin düzeylerinin istatistiksel ortalamasını alarak kurumlar adı verilen bir bileşik değişken oluşturulmuştur ve bu değişken Tablo 1'deki indirgenmiş form modellerinde, (1) ve (3) te, kontrol edilmiştir.

Ekonomik kalite endeksi, işgücü bağlılığını, ekonomik dinamizmi, üretkenliği ve rekabet gücünü, makroekonomik istikrarı ve mali sürdürülebilirliği değerlendirir. Pazar erişimi ve altyapı değişkeni, internet kullanımı, internet kapasitesi, ekonomik kaynaklar, ulaşım, açık pazar ölçeği, ithalat tarife engelleri ve piyasa çarpıklıklarının dinamiklerini ölçer. İşletme koşulları endeksi, fiyat bozulmalarının derecelerini, işgücü piyasası esnekliğini, düzenleme yükünü, iş yaratma ortamını ve iç piyasa ekonomisinin rekabet gücünü değerlendirir. Yatırım ortamı değişkeni, mülkiyet hakları, yatırımcıyı koruma, sözleşme uygulama, finansman ekosistemi ve uluslararası yatırım kısıtlamalarının seviyelerini ölçer. Ayrıca, bu dört makroekonomik gösterge eşit olarak tartılmış ve ekonomik çevre adı verilen bileşik bir değişken oluşturulmuştur, ve daha sonra bu değişken Tablo 1'deki indirgenmiş form modelleri (1) ve (3) te kullanılmıştır.

Turizmdeki gelişme göstergesi bir ülkeye gelen yabancı turist sayısını ülke nüfusuna bölerek (Tablo 1'de yabancı turist/nüfus) oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra ampirik analiz tahminlerinde doğrudan yabancı yatırımı (fdi), doğurganlık oranı ve ulusal parlamentodaki kadın temsilcilerin yüzdesi de (Tablo 1'de kadın temsilciler) kontrol edilmiştir.

2. Ampirik Analiz Tahmin Sonuçları

Ampirik analizde kullanılan genel tahmin denklemi aşağıdaki gibi yazılabilir:

$$m_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 d_{it} + u_i + \varepsilon_{it}, \quad (1)$$

Bu denklemde m_{it} bağımlı değişken olarak kullanılan sosyal sermaye veya esenliği, d_{it} yıllar ve ülkeler içinde varyasyon gösteren bağımsız değişkenlerin vektörünü tanımlıyor, u_i tek ülke

... (akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)

düzeyindeki etkiyi ölçer, ve ε_{it} rahatsızlık terimidir. Tablo 1 tahmin sonuçlarını göstermektedir. Tablo 1’de modeller (1) ve (3) indirgenmiş form tahminleridir ve modeller (2) ve (4) genişletilmiş form tahminleridir. Tüm modeller sağlam standart hatalarla tahmin edilmiştir.

Yabancı turist/Nüfus oranındaki, yani turizmin gelişmişlik düzeyindeki, bir artışın hem sosyal sermaye hem de esenlik üzerinde olumsuz etkileri olduğu ve bu etkilerin genişletilmiş form modelleri (2) ve (4) te % 10 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Doğrudan yabancı yatırım (fdi), bağımlı değişkenler üzerinde benzer bir olumsuz etki göstermektedir. Hem sağlık hem de eğitimdeki iyileştirmelerin sosyal sermaye ve esenlik üzerinde olumlu etkileri olduğu ve dolayısıyla ekonomik refah, mutluluk ve esenliği artırabileceği bulunmuştur. Bu olumlu etkiler, genişletilmiş modeller (2) ve (4) te istatistiksel olarak anlamlıdır. Doğurganlık oranındaki bir artışın, sosyal sermaye ve esenlik düzeylerinin artmasına neden olabileceği de bulunmuştur, ancak bu pozitif etkide bir istatistiksel önem bulunmamıştır.

Genişletilmiş form modelleri (2) ve (4) te, kişisel haklar düzeyindeki bir artış, sosyal sermayeyi ve esenliği sırasıyla % 10 ve % 5 düzeyinde istatistiksel anlamlılıkla olumlu etkilediği bulunmuştur. Emniyet ve güvenlikteki bir iyileşme de esenliği olumlu yönde etkileyebileceği bulunmuştur. İndirgenmiş form modelleri (1) ve (3) te, bileşik bir değişken olarak hesaplanan ekonomik çevrenin hem sosyal sermaye hem de esenlik ile güçlü ve pozitif bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Ekonomik çevrede iyileşme olduğunda bu, ekonomik refah, mutluluk ve esenlik seviyelerini artırır. Bu etkinin % 1 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Dahası, pazar erişimi ve altyapı, kurumsal koşullar ve ekonomik kalitedeki gelişmelerin, sosyal sermaye ve esenlik seviyelerinde farklı istatistiksel önem düzeylerinde artışlar yarattığı görülmüştür. Yıl etkileri ile ilgili olarak, 2007-2011 yılları genişletilmiş modellerde sosyal sermaye ve esenlik üzerinde olumlu ve anlamlı bir etkiye sahiptir.

Tablo 1: Regresyon Sonuçları

	(1) sosyal sermaye	(2) sosyal sermaye	(3) esenlik	(4) esenlik
yabancı turist/nüfus	-0.0217 (0.0255)	-0.0408** (0.0207)	-0.0118 (0.0131)	-0.0221** (0.0103)
sağlık	0.321 (0.354)	0.735** (0.385)	0.266 (0.185)	0.440** (0.216)
eğitim	1.055 (0.760)	1.561** (0.709)	0.330 (0.373)	0.642* (0.339)
çevre	-0.737** (0.335)	-0.486 (0.368)	-0.236 (0.162)	-0.135 (0.169)

...	(akademik, hakemli, indexli, uluslararası dergi)			
kurumlar	-0.253* (0.147)		-0.170 (0.109)	
ekonomik çevre	0.999**** (0.150)		0.563**** (0.0817)	
kadın temsilciler	-0.139 (0.112)	0.0838 (0.137)	-0.0987** (0.0495)	0.0386 (0.0656)
doğurganlık oranı	0.0894 (0.0759)	0.0328 (0.0754)	0.0535 (0.0362)	0.0258 (0.0362)
fdi	-0.00828 (0.00530)	-0.0154** (0.00678)	-0.00385 (0.00270)	-0.00731** (0.00336)
emniyet ve güvenlik		-0.00239 (0.0991)		0.0114 (0.0506)
kişisel haklar		0.163** (0.0767)		0.131*** (0.0501)
yönetişim		-0.590* (0.360)		-0.443*** (0.165)
yatırım ortamı		-0.272 (0.177)		-0.0923 (0.0931)
kurumsal koşullar		0.906*** (0.268)		0.475**** (0.125)
pazar erişimi ve altyapı		1.013**** (0.246)		0.614**** (0.149)
ekonomik kalite		0.305 (0.193)		0.170* (0.0998)
yıl etkileri	evet	evet	evet	evet
Sabit	-0.610 (0.549)	-2.017**** (0.382)	0.120 (0.305)	-0.664*** (0.234)
gözlemler	96	96	96	96
R ²	0.506	0.617	0.566	0.689

Not: Parantez dışındaki sayılar, değişkenlerin tahmini katsayılarıdır. Sağlam standart sapmalar parantez içinde gösterilmiştir. Ülke sabit etkileri tüm modellere dahil edilmiştir. * % 15; ** % 10; *** % 5 ve **** % 1 oranlarında bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu gösterir (* $p < 0.15$, ** $p < 0.10$, *** $p < 0.05$, **** $p < 0.01$).

Tablo 1'deki regresyon sonuçlarından birkaçı örnekleme olarak kantitatif açıdan daha yakından incelenecek olursa modeller (2) ve (4) te yabancı turist/nüfus oranı % 1 artınca sosyal sermayenin % 4.08, esenliğin % 2.21 oranında azaldığı görülmüştür. Bunun yanı sıra, eğitim göstergesi bir birim arttığında sosyal sermayenin 1.561 birim, esenliğin 0.642 birim arttığı; pazar erişimi ve altyapı kalitesi bir birim arttığında sosyal sermayenin de yaklaşık olarak 1 birim, esenliğin ise 0.614 birim arttığı bulunmuştur. Modeller (1) ve (3) te ekonomik çevrenin kalitesi bir birim arttığında sosyal sermayenin yaklaşık 1 birim, esenliğin 0.563 birim arttığı görülmüştür.

3. Sonuç

Bu çalışmada 2007 ve 2018 arasındaki dönemde 8 Akdeniz Avrupası ülkesinde turizmdeki, makroekonomik ve sosyal kalkınmanın ekonomik refah, mutluluk ve esenlik üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Sosyal sermaye refah ve mutluluğu yaklaşık olarak temsil edebilen bir istatistik olarak benimsenmiştir. Sosyal sermaye, sosyal normları, kişisel ve sosyal ilişkilerin gücünü ve kurumsal ve kişilerarası güveni ölçen bir değişken olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, ikinci bir bağımlı değişken olarak sosyal sermaye ve yaşam koşullarını birleştirilmesiyle esenlik göstergesi oluşturulmuştur. Bu bileşik esenlik göstergesinde yaşam koşulları, barınak, maddi kaynaklar, bağlantılar ve temel hizmetlerin mevcudiyeti ve derecesi hesaplamaya katılmıştır.

Turizmdeki gelişme değişkeni, ev sahibi ülkeye gelen yabancı turist sayısının ülke nüfusuna oranı (yabancı turist/nüfus) alınarak tanımlanmıştır. Ayrıca emniyet ve güvenlik, yönetim ve kişisel haklar indikatörlerinin istatistiksel ortalamasını hesaplayarak bileşik bir kurumlar göstergesi oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra, kurumsal koşullar, ekonomik kaliteyi, pazar erişimi ve altyapı, ve yatırım ortamı makroekonomik değişkenlerini entegre edilerek bileşik bir ekonomik ortam değişkeni üretilmiştir.

Ampirik analiz sonuçlarına bakıldığında, Tablo 1'deki genişletilmiş form modelleri (2) ve (4) te yabancı turist/nüfus oranının (turizmdeki gelişmenin) sosyal sermaye ve esenlik üzerinde % 10 istatistiksel anlamlılık düzeyi ile olumsuz bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. İlgili literatürde de benzer sonuçlara işaret eden çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Zucco vd. (2020: 1) turist sayısındaki artışın Brezilya'daki bir şehirde aşırı turizmin yarattığı sosyal stres nedeniyle bölge sakinlerinin öznel esenliğini olumsuz etkileyebileceği yönünde görüş bildirmiştir. Tokarchuk vd. (2016: 1323) turist yoğunluğundaki bir artışın, belirli bir eşik aşıldıktan sonra bölge sakinlerinin esenliğini azaltabileceğini bulmuştur. Bunun dışında, doğrudan yabancı yatırımın (Tablo 1'de fdi olarak gösteriliyor) sosyal sermaye ve esenlik ile negatif korelasyonlu olduğu görülmüştür. Benzer bir bakış açısıyla Miao vd. (2020: 10-11), Çin kaynaklı doğrudan yabancı yatırımın bir grup Afrika ülkesinde ekonomik büyüme üzerinde olumsuz bir etki gösterdiğini bulmuştur.

Sağlık ve eğitim hizmetlerindeki ilerlemelerin sosyal sermaye ve esenlik üzerinde pozitif etkileri olduğu görülmüstür. Politik ekonomi göstergelerine bakıldığında, kişisel haklar seviyesindeki artışın ekonomik refah, mutluluk ve esenliği de artırabileceği görülmüstür. Bileşik bir değişken olarak hesaplanan ekonomik ortam indikatörünün, % 1 istatistiksel anlamlılık düzeyinde hem sosyal sermaye hem de esenlik ile pozitif yönlü ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu güçlü, pozitif etki bileşim parçalarına ayrıldığında kurumsal koşullar, ekonomik kalite, ve pazara erişim ve altyapı bu etkiden sorumlu başlıca faktörler olarak görünmektedir. Bu sonuşlar, ekonomik kalkınma, kurumsal kalite ve makroekonomik istikrarın farklı yönlerinin, ekonomik refah, mutluluk ve esenlik düzeylerini artırmada önemli faktörler olarak işlev görebileceğini göstermektedir. Yakın gelecekte, aşırı turizm ile turistleri ağırlayan yer sakinlerinin mutluluğu ve refahı arasındaki ilişkiye odaklanacak daha fazla araştırma yapılabilir.

Kaynakça

- Adeola, O., Evans, O., & Hilson, E. (2018). Tourism and economic wellbeing in Africa. *Contemporary Geographies of Leisure, Tourism and Mobility. Positive Tourism in Africa.* C. M. Hall and M. Mkono (Edt.). 13, 147-160. Routledge.
- Aref, F. (2011). The effects of tourism on quality of life: A case study of Shiraz, Iran. *Life Science Journal*, 8(2), 26-30.
- Croes, R., Ridderstaat, J., Baę, M., & Zientara, P. (2021). Tourism specialization, economic growth, human development and transition economies: The case of Poland. *Tourism Management*, 82, 104181, 1-12.
- Kafashpor, A., Ghasempour Ganji, S. F., Sadeghian, S., & Johnson, L. W. (2018). Perception of tourism development and subjective happiness of residents in Mashhad, Iran. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 23(6), 521-531.
- Khan, A., Bibi, S., Lyu, J., Alam, M., Khan, M. M., & Nurunnabi, M. (2020). The quest of tourism and overall well-being: the developing economy of Pakistan. *PSU Research Review*, Emerald Publishing Limited, 2399-1747, 1-21.
- Lee, C. C., Chen, M. P., & Peng, Y. T. (2020). Tourism development and happiness: International evidence. *Tourism Economics*. <https://doi.org/10.1177/1354816620921574>
- Liu, K. (2013). Happiness and tourism. *International Journal of Business and Social Science*, 4(15), 67-70.
- McCabe, S., & Johnson, S. (2013). The happiness factor in tourism: Subjective well-being and social tourism. *Annals of Tourism Research*, 41, 42-65.
- Miao, M., Lang, Q., Borojo, D. G., Yushi, J., & Zhang, X. (2020). The Impacts of Chinese FDI and China–Africa Trade on Economic Growth of African Countries: The Role of Institutional Quality. *Economies*, 8(3), 53, 1-20.

- Neuts, B. (2020). Tourism and urban economic growth: A panel analysis of German cities. *Tourism Economics*, 26(3), 519-527.
- Ratz, T., & Michalko, G. (2011). The contribution of tourism to well-being and welfare: the case of Hungary. *International Journal of Sustainable Development*, 14(3-4), 332-346.
- Sequeira, T. N., & Maçãs Nunes, P. (2008). Does tourism influence economic growth? A dynamic panel data approach. *Applied Economics*, 40(18), 2431-2441.
- Skrinjaric, T. (2019). Examining the Causal Relationship between Tourism and Economic Growth: Spillover Index Approach for Selected CEE and SEE Countries. *Economies*, 7(1), 19, 1-19.
- Smith, M. K., & Diekmann, A. (2017). Tourism and wellbeing. *Annals of Tourism Research*, 66, 1-13.
- Sundoro, H. S., & Soeprapto, V. S. (2018). The Effect of Tourism Sectors on ASEAN Countries' Economic Growth: Analysis Panel Regression. *Proceedings of the 7th International Conference on Entrepreneurship and Business Management (ICEBM Untar 2018)*, 180-184.
- Tokarchuk, O., Gabriele, R., & Maurer, O. (2016). Tourism intensity impact on satisfaction with life of German residents. *Tourism Economics*, 22(6), 1315-1331.
- Uysal, M., Sirgy, M. J., Woo, E., & Kim, H. L. (2016). Quality of life (QOL) and well-being research in tourism. *Tourism Management*, 53, 244-261.
- Zucco, F. D., Flores Limberger, P., de Souza Farias, F., Foletto Fiuza, T., & Morgana Boos de Quadros, C. (2020). The Relationship of Subjective Well-Being in Residents' Perceptions of the Impacts of Overtourism in the City of Blumenau, Santa Catarina, Brazil. *Sustainability*, 12(5), 1957, 1-11.
- 2020 Legatum Prosperity Index™. (2020). <https://www.prosperity.com/> (erişim:01.01.2021).

Ek:**Tablo 2: Ülke Listesi**

Hırvatistan
Fransa
Yunanistan
İtalya
Malta
Portekiz
İspanya
Türkiye